

המפקיד פרק שלישי בבא מציעא

מ"א.

עין משפט נר מצוה

עז א מיי פ"ד מהלכות
גניבה ה"י וימי
השמות וממ"מ סג ע"ג
עז מור ש"ע ח"מ פי שנה
סעף א וסעף ב וע"ש:
ע"ב ב מיי פ"ג מהל'
שאלה ופוקדן הלכה
ט סג ע"ג פ"ג טו"ש
ח"מ פי ר"ב סעף ו:
ע"ב ג מיי פ"ג מהל'
גולה ה"י יא סג
ע"ג פ"ג טו"ש ח"מ פי'
ר"ב סעף א:
ד מיי פ"ג מהל'
סדירות ה"י ח סג
ע"ג פ"ג טו"ש ח"מ פי'
ג סעף י:

רבינו הגאון (המשך)
משנתנו זו המפקיד הבית
אצל חבירו וכו' ויעמידה
א"ל אביבא דר' ישמעאל
א' אביבא דר' עקיבא
סיפא ורישא בחד תנא
אני מולין לו כליו אחירו
לבות המוכרין כי הוא כמו
רב ואני תלמיד שבנצטאי
משמשו בתלמוד לרב.
ובא רב עקיבא בר אבא
לאוקמה למתני' בגוילה
על מנת לגולה. ורב נתן
בר עקיבא מוקמה בגוילה
על מנת לשלוח בה יד
וכוה"ו ר' ישמעאל. ודחה
רב ששת טעם שניהם
ואמר מרבי בבבתי' קתני
נטלה דלישמעין נטלה
לגולה או לשלוח בה יד
טלטה קתני ואין בלשון
טלטה לא לשון גוילה ולא
שילוח בה יד. אלא אמר
וטבר היא תנא שואל שלא
מדת בעלים גזלן הוי
וכוה"ו ר' ישמעאל היא
וסיפא שהניחה במקום
שאינה מקומה לפיכך תנן
לצרכו חייב. ור' יוחנן
אמר סיפא ר' עקיבא היא
כי הניחה במקום שנטלה
ואפ"כ צריך דעת
בעלים כו' עקיבא וכוון
שלא ידעו בה הבעלים
החזירה למקומה לפיכך
לצרכו חייב. ואומר רב
אמר שליחות יד צריכה
חסרון מדרגתי רועה
שהיה רועה עדרו ובא
זאב וטרף אר' ודרס פטור
פי' פטור הוא כי שובר
הוא והשוכר פטור מן
האונסין. ואם הניח מקלו
אוי תרמילו עליה פי'
בין שנמשח בה כאילו
גולה וחייב באונסיה.
ואקשי' עליה. ואוקמה
רב בעודו עליה מקלו
ותרמילו. ואמר' הוא לא
משכח ופרק רב כגון
שהכישא במקלו ורצתה
לפניו. ודייק' מדרל' קתני
החזירה בקול אלא הכישה
במקל וכו' שהכישא
במקל והי"ח והחזירה
חיסרה ולצרכו חייב ש"מ
דרב הוא דאמר שליחות
יד צריכה חסרון ואם אין
שם חסרון פטור באונסיה
ולוי אמר שליחות יד אינה
צריכה חסרון מאי טעמא.
אמר ר' יוחנן משום ר' יוסי
בר נהוראי שהכישא שליחות
יד האמורה בשומר חנם
משליחות יד האמורה
בשומר שבר כלומר שומר
חנם דינו קל ושומר שבר
דינו חמור שחייב בגניבה
ואביבא ואם שומר חנם
שדיוו קל חייב בו שליחות
יד שומר שבר לא כל שכן
שליחות יד בכל חסרון

א"ר רבי ישמעאל אפילו יחדו נמי. ואל"מ מנ"ל י"ל מדנקט טלה
וסלע דקמס טלה לא יחד לו מקום אלא הולך ממנרה
למנרה וקמס סלע יחדו לו מקום כנים וגם כים יחדו לו מקום
בתיבה ולכן פריך נמי כסמוך לר"ע אפילו לא יחדו נמי:
שנמלה והגביחה ע"מ בגוילה
כו'. והיינו חסרון
שהכל גזל ונטל לזורך עלמנו:
שנמלה ע"מ לשלוח בה יד.
פי' ליתול מקמל אע"פ
שלא נטל אותה מקמל חייב בכלה
דלמחר בשלחי פריקין (דף מד.) לא
נטל נטל ממש אלא כיוון שהגביה
ליתול אע"פ שלא נטל אצל למ"ד ע"מ
לגוילה דבעי חסרון אם הגביה ליתול
קמל אינו חייב עד שיטול המקמל
כיון דבעי חסרון וקשה דבשלחי
פריקין קאמר אפי' למ"ד בעי חסרון
מודה בחזית אם הגביה אע"פ שלא
נטל חייב דניחא ליה דמיהו כולה
בסיס להאי רביעית ומתני' בחזית
איירי ויש לומר דמתני' איירי אפילו
בשמן דלא מנטר פורתא אגב האמר:
ובא וטרף. צעמט משלחת
ואכיס ורבי יהודה היא
דלמך ואז אחד אונס צפ' הפועלים
(לקמן 97 ע"ג): **הא** שקלינהו.
לרבי ישמעאל פריך דלמך לא בעינן
דעת צעלים כפרש"י: **הא** לא
משיכה. דלע"ג דעודן עליה לא
קיימא ברשותיה להחמיצו צאונסיה
עד שימנח דלמך צמתני' (לקמן
97 ע"ג): הטה את החזית ונטל ממנה
רביעית אינו חייב אלא דמי רביעית
כיון דלא הגביה את החזית ומשני
שהניח מקלו ותרמילו עליה כל כך
בחוק עד שרמסה לפניו:
דיקא נמי דקתני שהכישא. ואל"מ
צפ"ק דקדושין (דף כג):
תניא או שהכישא צמק ולרמסה לפניו
דלקרי משיכה ולא הוא הכחשה
ו"ל דהסמ דלדס נכרי לקמה ואינה
מכירתו דצדורו שייך למיתני הכישה
אזל הכא דלאירי צדועה שהצממה
מכירתו ואזלה מממת דבורו לא
שייך למיתני שהכישא:
לומר

א"ר רבי ישמעאל אפילו יחדו נמי. ואל"מ מנ"ל י"ל מדנקט טלה
וסלע דקמס טלה לא יחד לו מקום אלא הולך ממנרה
למנרה וקמס סלע יחדו לו מקום כנים וגם כים יחדו לו מקום
בתיבה ולכן פריך נמי כסמוך לר"ע אפילו לא יחדו נמי:
שנמלה והגביחה ע"מ בגוילה
כו'. והיינו חסרון
שהכל גזל ונטל לזורך עלמנו:
שנמלה ע"מ לשלוח בה יד.
פי' ליתול מקמל אע"פ
שלא נטל אותה מקמל חייב בכלה
דלמחר בשלחי פריקין (דף מד.) לא
נטל נטל ממש אלא כיוון שהגביה
ליתול אע"פ שלא נטל אצל למ"ד ע"מ
לגוילה דבעי חסרון אם הגביה ליתול
קמל אינו חייב עד שיטול המקמל
כיון דבעי חסרון וקשה דבשלחי
פריקין קאמר אפי' למ"ד בעי חסרון
מודה בחזית אם הגביה אע"פ שלא
נטל חייב דניחא ליה דמיהו כולה
בסיס להאי רביעית ומתני' בחזית
איירי ויש לומר דמתני' איירי אפילו
בשמן דלא מנטר פורתא אגב האמר:
ובא וטרף. צעמט משלחת
ואכיס ורבי יהודה היא
דלמך ואז אחד אונס צפ' הפועלים
(לקמן 97 ע"ג): **הא** שקלינהו.
לרבי ישמעאל פריך דלמך לא בעינן
דעת צעלים כפרש"י: **הא** לא
משיכה. דלע"ג דעודן עליה לא
קיימא ברשותיה להחמיצו צאונסיה
עד שימנח דלמך צמתני' (לקמן
97 ע"ג): הטה את החזית ונטל ממנה
רביעית אינו חייב אלא דמי רביעית
כיון דלא הגביה את החזית ומשני
שהניח מקלו ותרמילו עליה כל כך
בחוק עד שרמסה לפניו:
דיקא נמי דקתני שהכישא. ואל"מ
צפ"ק דקדושין (דף כג):
תניא או שהכישא צמק ולרמסה לפניו
דלקרי משיכה ולא הוא הכחשה
ו"ל דהסמ דלדס נכרי לקמה ואינה
מכירתו דצדורו שייך למיתני הכישה
אזל הכא דלאירי צדועה שהצממה
מכירתו ואזלה מממת דבורו לא
שייך למיתני שהכישא:
לומר

א"ר רבי ישמעאל אפילו יחדו נמי. ואל"מ מנ"ל י"ל מדנקט טלה
וסלע דקמס טלה לא יחד לו מקום אלא הולך ממנרה
למנרה וקמס סלע יחדו לו מקום כנים וגם כים יחדו לו מקום
בתיבה ולכן פריך נמי כסמוך לר"ע אפילו לא יחדו נמי:
שנמלה והגביחה ע"מ בגוילה
כו'. והיינו חסרון
שהכל גזל ונטל לזורך עלמנו:
שנמלה ע"מ לשלוח בה יד.
פי' ליתול מקמל אע"פ
שלא נטל אותה מקמל חייב בכלה
דלמחר בשלחי פריקין (דף מד.) לא
נטל נטל ממש אלא כיוון שהגביה
ליתול אע"פ שלא נטל אצל למ"ד ע"מ
לגוילה דבעי חסרון אם הגביה ליתול
קמל אינו חייב עד שיטול המקמל
כיון דבעי חסרון וקשה דבשלחי
פריקין קאמר אפי' למ"ד בעי חסרון
מודה בחזית אם הגביה אע"פ שלא
נטל חייב דניחא ליה דמיהו כולה
בסיס להאי רביעית ומתני' בחזית
איירי ויש לומר דמתני' איירי אפילו
בשמן דלא מנטר פורתא אגב האמר:
ובא וטרף. צעמט משלחת
ואכיס ורבי יהודה היא
דלמך ואז אחד אונס צפ' הפועלים
(לקמן 97 ע"ג): **הא** שקלינהו.
לרבי ישמעאל פריך דלמך לא בעינן
דעת צעלים כפרש"י: **הא** לא
משיכה. דלע"ג דעודן עליה לא
קיימא ברשותיה להחמיצו צאונסיה
עד שימנח דלמך צמתני' (לקמן
97 ע"ג): הטה את החזית ונטל ממנה
רביעית אינו חייב אלא דמי רביעית
כיון דלא הגביה את החזית ומשני
שהניח מקלו ותרמילו עליה כל כך
בחוק עד שרמסה לפניו:
דיקא נמי דקתני שהכישא. ואל"מ
צפ"ק דקדושין (דף כג):
תניא או שהכישא צמק ולרמסה לפניו
דלקרי משיכה ולא הוא הכחשה
ו"ל דהסמ דלדס נכרי לקמה ואינה
מכירתו דצדורו שייך למיתני הכישה
אזל הכא דלאירי צדועה שהצממה
מכירתו ואזלה מממת דבורו לא
שייך למיתני שהכישא:
לומר

א"ר רבי ישמעאל אפילו יחדו נמי. ואל"מ מנ"ל י"ל מדנקט טלה
וסלע דקמס טלה לא יחד לו מקום אלא הולך ממנרה
למנרה וקמס סלע יחדו לו מקום כנים וגם כים יחדו לו מקום
בתיבה ולכן פריך נמי כסמוך לר"ע אפילו לא יחדו נמי:
שנמלה והגביחה ע"מ בגוילה
כו'. והיינו חסרון
שהכל גזל ונטל לזורך עלמנו:
שנמלה ע"מ לשלוח בה יד.
פי' ליתול מקמל אע"פ
שלא נטל אותה מקמל חייב בכלה
דלמחר בשלחי פריקין (דף מד.) לא
נטל נטל ממש אלא כיוון שהגביה
ליתול אע"פ שלא נטל אצל למ"ד ע"מ
לגוילה דבעי חסרון אם הגביה ליתול
קמל אינו חייב עד שיטול המקמל
כיון דבעי חסרון וקשה דבשלחי
פריקין קאמר אפי' למ"ד בעי חסרון
מודה בחזית אם הגביה אע"פ שלא
נטל חייב דניחא ליה דמיהו כולה
בסיס להאי רביעית ומתני' בחזית
איירי ויש לומר דמתני' איירי אפילו
בשמן דלא מנטר פורתא אגב האמר:
ובא וטרף. צעמט משלחת
ואכיס ורבי יהודה היא
דלמך ואז אחד אונס צפ' הפועלים
(לקמן 97 ע"ג): **הא** שקלינהו.
לרבי ישמעאל פריך דלמך לא בעינן
דעת צעלים כפרש"י: **הא** לא
משיכה. דלע"ג דעודן עליה לא
קיימא ברשותיה להחמיצו צאונסיה
עד שימנח דלמך צמתני' (לקמן
97 ע"ג): הטה את החזית ונטל ממנה
רביעית אינו חייב אלא דמי רביעית
כיון דלא הגביה את החזית ומשני
שהניח מקלו ותרמילו עליה כל כך
בחוק עד שרמסה לפניו:
דיקא נמי דקתני שהכישא. ואל"מ
צפ"ק דקדושין (דף כג):
תניא או שהכישא צמק ולרמסה לפניו
דלקרי משיכה ולא הוא הכחשה
ו"ל דהסמ דלדס נכרי לקמה ואינה
מכירתו דצדורו שייך למיתני הכישה
אזל הכא דלאירי צדועה שהצממה
מכירתו ואזלה מממת דבורו לא
שייך למיתני שהכישא:
לומר

הגהות הב"ח

(א) נ"ל הא שקלינהו
ראמר ר"י:

גליון הש"ס

גמ' אין דא"ר. פי
שנת דף פו ע"א קדושין
דף סג ע"ב מנחות דף
נה ע"א: רש"י ד"ה
הניחה במקומה כו' כרבי
ישמעאל. פי שנת דף
פו ע"א כדשי' ד"ה ומתן
דמוק':

מוסף רש"י

לבי מסותא. מתקן. כמו
מסותא. ויחזק מתרמינן
ואקשי' (מתדורין ס"ב). ובא
זאב וטרף ובא אר
ודרס. א"י דרבי לרובס
הכמה במקום שמואל
דרכן זאב לטורפה היה
ולהולכה למקום שאול
בטוח וס' הורגה (קטן
ע"ג).

רבינו הגאון

ומקשי' אי הכי יחדו להאי
ביתא הבעלים מקום [נמי]
הוא שמעין לה ר"י
ישמעאל דאמר הנוגב
סלע מן הכיס והנה יחדו
הבעלים להאי סלע מקום
בכיס ואמר ר' ישמעאל
יחדו למקום שנגב ואין
צריך דעת בעלים ואי
מתני' ר' ישמעאל היא
אמאי קתני ולא יחדו
לה בעלים דשמעין מיה
דדוקא לא יחדו אה יחדו
לא. ופריך' לא מיבעיא
קאמר לא מיבעיא יחדו לה
הבעלים מקום והחזירה
באותו מקום ודא"ר חסור
הוא החזירה במקומה
וכיון שהחזירה במקומה
כלא טלטה דמי אלא
אפי' לא יחדו לה בעלים
מקום דלאו בעליהם
מחזירה פטור. ואוקימנא
אביבא דר' ישמעאל בין
יחדו לה הבעלים מקום
בין לא יחדו לה הבעלים
מקום כיון שהחזירה
למקומה אם נשברה פטור
הוא. אי הכי אימא סיפא
יחדו לה בעלים מקום
וטלטה ונשברה בין
מתן ידו בין מתן חזרה
לצרכה פטור לצרכו חייב
אמאי חייב הוא משנהיה
קתני ויש מי שמפרק
בשהניחה במקום שנטלה
מקומה. ור' יוחנן אמר
הניחה במקומה משמע.
ופריך' סיפא אתאן לר'
עקיבא דאמר צריך דעת
בעלים הלכך לצרכו חייב.
ומקשינן אי מתני' רבי
עקיבא היא למה ליה יחדו
לה בעלים דשמעין מיה
יחדו אמר ר' עקיבא צריך
דעת בעלים ונתני' הנוגב
טלה מן העדר וכו' הנה לא
יחדו בעלים מקום טלטה
והוציך ר' עקיבא בהחזרה
דעת בעלים כו'. ועומה
רישא ר' ישמעאל וסיפא ר'

רישא ר' ישמעאל וסיפא ר' עקיבא. אמר ר' יוחנן מאן דמתרגם ליה חבית אביבא דחד תנא וכו' פי' אמר ר' יוחנן מי שפירש לי שחייב אם שלח בו יד למה כתב עוד שליחות יד בשומר שבר אלא ללמד שאפי'